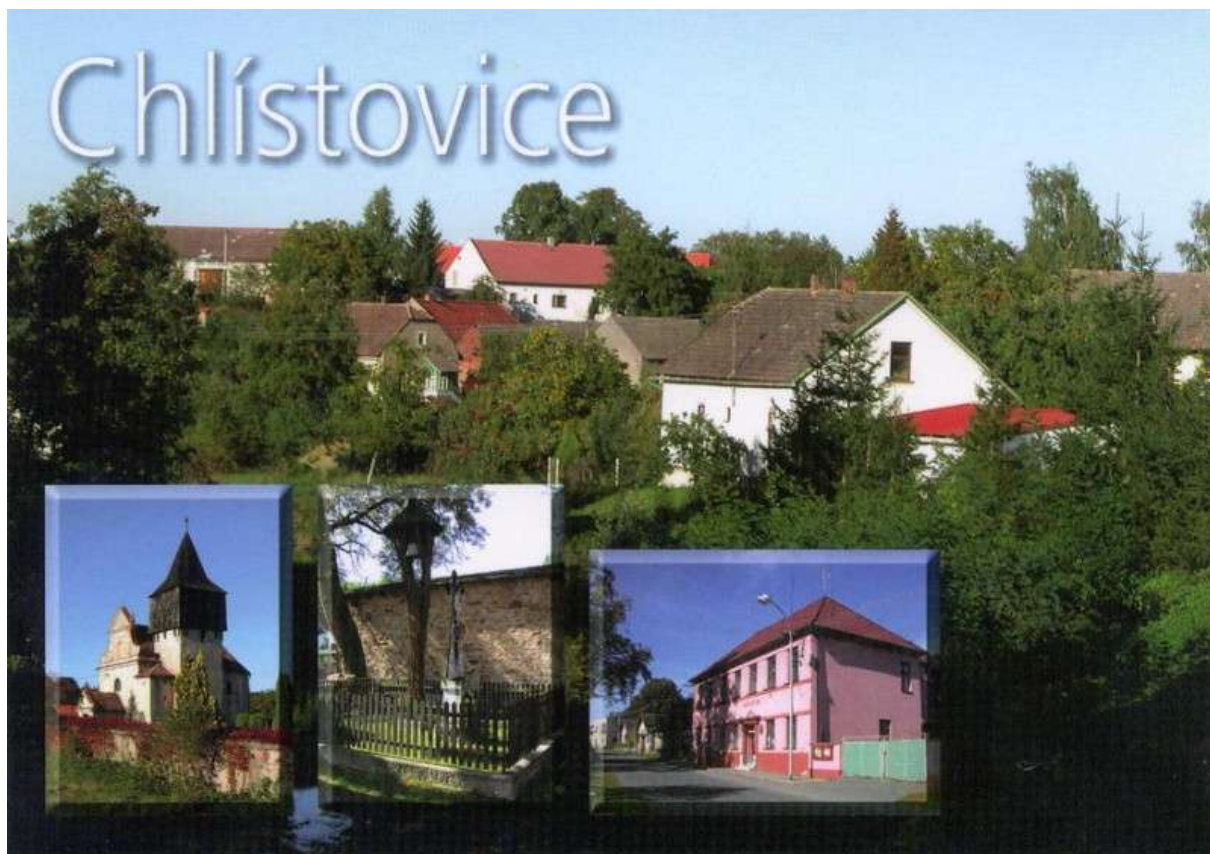

23. duben 2017- Chlístovice – hrad Sion - zámek Roztěž – Malešov a zpět – cca 16 km

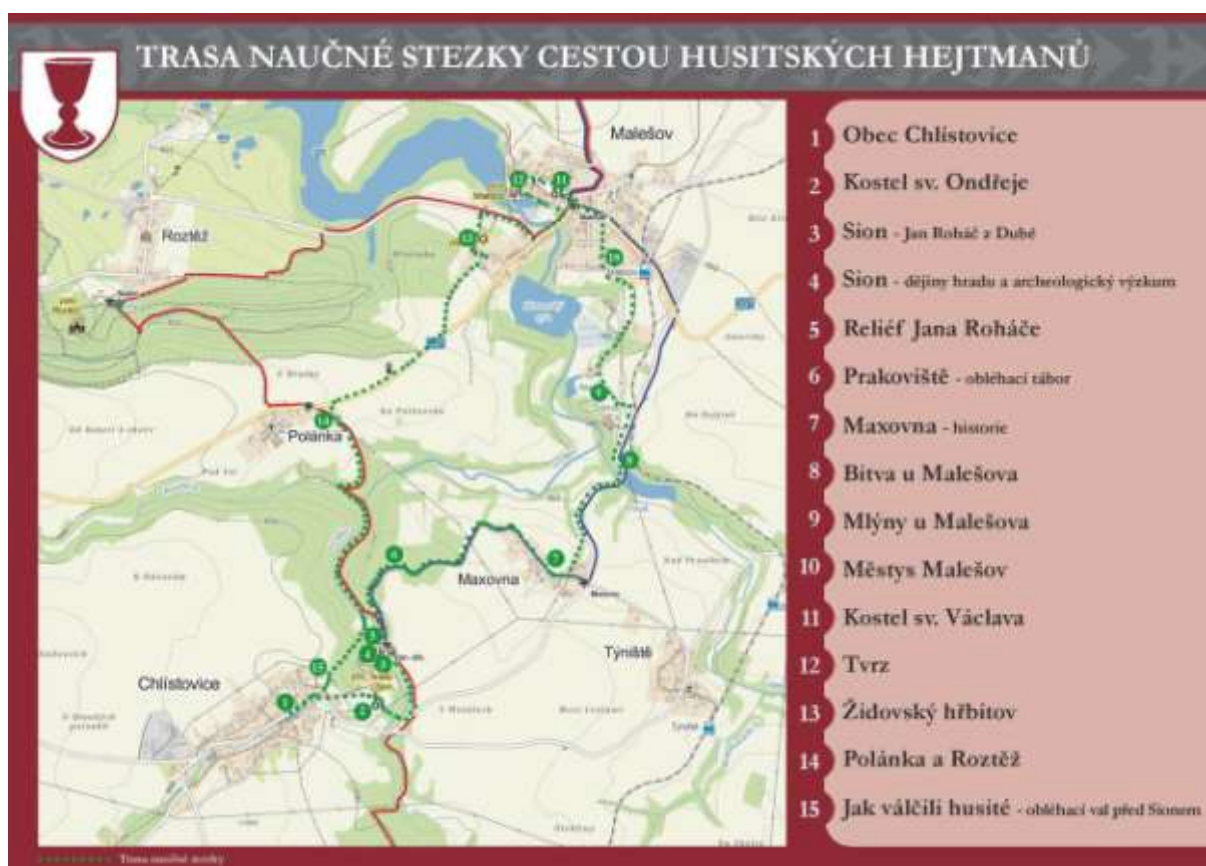
Je neděle, počasí ucházející (na tu letošní bídu) a cesta do Kutné Hory je nám známá. Máme odbočit již v Zásmukách - směr Uhlířské Janovice a chtěly bychom začít naší dnešní trasu s názvem Po stopách husitských hejtmanů v Chlístovicích. Dostat se do Uhlířských Janovic nás stálo pouze jedno špatné odbočení a optání se na čerpací stanici. Ale pak se motáme a proplétáme silničkami těch nejnižších tříd – až přeci jen šťastně parkujeme na malé Chlístovické návsi před hospodou u Špejbla. Ta je samozřejmě zavřená – akorát stále nemohu přijít proč ten název. Ale určitě to má pro místní nějaký smysl.

Obcí protéká Chlístovický potok, který je levostranným přítokem říčky Vrchlice.

Pro svoji výhodnou polohu, 12 km od Kutné Hory a necelých 90 km od Prahy, je také místem chalupářů a chatařů. První zmínka o obci je již z roku 1359. Za osadou na východní straně se vypíná „Sionský kostelík a pod ním „Sionský mlýn a na protější straně staré hradiště. V současné době mají Chlístovice přes 300 obyvatel. A začíná zde nová naučná stezka, po které právě vyrážíme.

Kousíček od místa, kde parkujeme nacházíme na malé loučce šibenici. Na takové byl údajně oběšen Jan Roháč z Dubé.

Potom cesta pokračuje kolem kostela sv. Ondřeje. Sionský kostelík byl založen Ondřejem Berkou z Dubé roku 1402 a je zasvěcen – jak jinak než – sv. Ondřeji.

Kostelík se vypíná na zaniklém hradišti nad říčkou Vrchlicí východně od vsi Chlístovice. Svůj osud krátce spojil s nedalekým dvorcem a následně i hradem Sion a jeho pánem Janem Roháčem z Dubé. Z té doby pochází i zvon (2. pol. 15.stol.), který je dílem kuthohorského

zvanaře Ondřeje Ptáčka. V 18. stol. byl kostel zbarokizován.

Podle pověsti, v místech kde stojí kostel, nechal rozsypat hlínu z hory Sion u Jeruzaléma Roháčův prastrýc, nejvyšší zemský sudí Ondřej z Dubé.

V padesátých letech 20. století byla nalezena malá chodba z kostela při kopání hrobu směrem k farské stráni. Tehdy byl také nalezen společný hrob zalitý vápnem před márnicí. Při stavbě hospodářských budov ve mlýně byl objeven další společný hrob přímo pod hradem.

Kostel je krásný. Projdeme se po hřbitově, který ho obklopuje. Kousíček pod kostelem je obrovské, krásně zrenovované stavení a kolem rozlehlé pastviny s koňmi. Na ceduli se dočteme, že se jedná o vzácné plemeno fríského koně. Čteme si docela zajímavou historii tohoto koně.

Když se saský kurfiřt Johan Friedrich v roce 1547 vydal do bitvy u Mühlbergu, nejeden z jeho i protivníkových vojáků se podívil, na jakém jede koni. I císař Karel V. kurfiřta podle zvláštního hřebce rozeznal na dálku. Friedrich totiž jel na fríském koni. Polovina 16. století je dobou, kdy se jméno tohoto neobvyklého plemene objevuje poprvé. Podle historických pramenů však frísové, byť se jim tak ještě neříkalo, vyráželi s jezdci do bojů už na úsvitu křesťanské éry a tvořili celé fríské jednotky.

Jenže postupem času koně v bitvách nahradily tanky, v lese při práci stroje a jako dostihový kůň se frísák také příliš neuplatní. A tak se stalo, že plemeno takřka vyhynulo. Jen díky pár nadšencům se jej podařilo zachránit. A i dnes, kdy se opět stává populárním, je frísáků v porovnání s jinými plemeny jako šafránu.

Po dřevěné lávce přejdeme Vrchlici a poměrně rychle a strmě stoupáme na skalnatý ostroh, kde se rozkládají zbytky hradu Sion. Zbytky hradu jsou krásně popsané.

Hrad, či spíše hrádek Sion, pojmenovaný podle biblické hory vešel ve známost především díky výkladům dějepisců ve škole či filmovým zpracováním Jiráskova románu. Sion je zde líčen jako sídlo posledního husitského bojovníka a zarputilého odpůrce císaře Zikmunda Jana Roháče z Dubé. Kdy se narodil Jan Roháč z Dubé, není známo. Nejčastěji se uvádí rok 1374. Budoucí husitský hejtman se v mládí živil loupežnickým řemeslem a údajně patřil do proslulé bandy posázavského lapky Jana Zúly z Ostředka (byl oběšen roku 1405). Možná z této doby

se odvozuje, že Jan Roháč byl velmi bohatý a část svého bohatství zakopal na hradě Sion. A neměl by být problém ho najít. Stačí tady o Květné neděli potkat tři průsvitné postavy, na Zelený čtvrtek je potřeba se opět dobře rozhlédnout a uvidět dvě postavy a nakonec na Velký pátek si přijít pro poklad. Bude tady čekat už jediný duch, který ukáže, kde se poklad nachází.

Sion byl založen pravděpodobně v letech 1426–27 jako rezidence husitského hejtmana Jana Roháče z Dubé. Jednalo se o relativně malý hrad o půdorysu trojúhelníku, s délkou odvěsen nepřesahujících 40 metrů. Před hradem se nacházelo malé předhradí opevněné zemními valy. Samotný hrad se pak nacházel za mohutným příkopem.

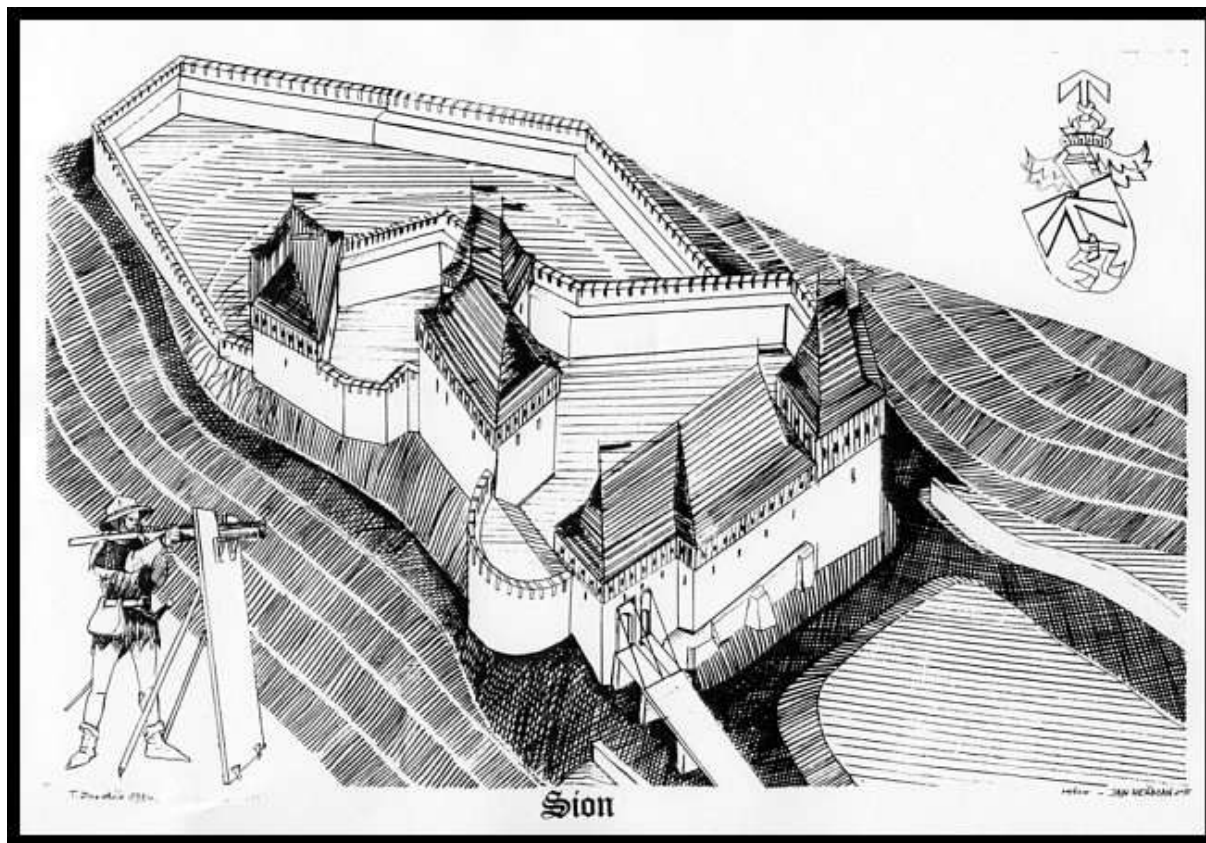
Jan Roháč z Dubé byl asi pozoruhodný člověk, mohutné postavy a bojovného vzhledu. Nepoddajný, vzdorovitý, pyšný ale i spravedlivý hejtman. Říká se, že byl pravou rukou Jana Žižky a posledním hrdinou husitské revoluce. Po Žižkově smrti a po bitvě u Lipan se usídlil na hradě Sion a odtud vyhlásil nenáviděnému císaři Zikmundovi škůdcovství a boj. Král si to však nenechal líbit a roku 1437 vyslal ke Kutné Hoře vojsko vedené Hynkem Ptáčkem z Pirkštejna. Posádka Sionu však po čtyři měsíce vzdorovala, což vzhledem ke špatným obranným vlastnostem hradu se jeví jako překvapivé. Důvodem možná bylo to, že velitel vojska Hynek Ptáček z Pirkštejna byl příbuzným majitele hradu a tudíž se pod Sionem asi jenom utábořil.

Kdo ví, jak dlouho by Ptáček hrad obléhal, kdyby mu císař neposlal z Prahy na pomoc uherské vojsko vedené Michalem Orságem. Ptáček si rychle spočítal, že hrad bude tak jako tak dobyt a jak by potom císaři vysvětlil dosavadní neúspěch? Rozhodl se tedy pro rychlou akci, která překvapila i Roháče – vždyť na stráži bylo jen pár vojáků a samotný Roháč zrovna obědval.

Útok se však obešel bez obšírně popisovaných složitých podkopových prací, neboť ani ty nebyly archeologickým průzkumem objeveny. Hynek měl k dispozici uherské vojsko, a tak nemusel obětovat jen své lidi a mohl bez obav dobýt hrad jedinou ztečí. Ptáček se večer hradu zmocnil a nechal jej vypálit.

Jeho posádka buď zemřela v boji, nebo byla zajata a odvezena do Prahy. Závěr této vzpoury byl tragický. Jan Roháč z Dubé, patrně poslední aktivní šlechtic s husitskými ideály, byl spolu s dalšími 9. září 1437 na Staroměstském náměstí oběšen

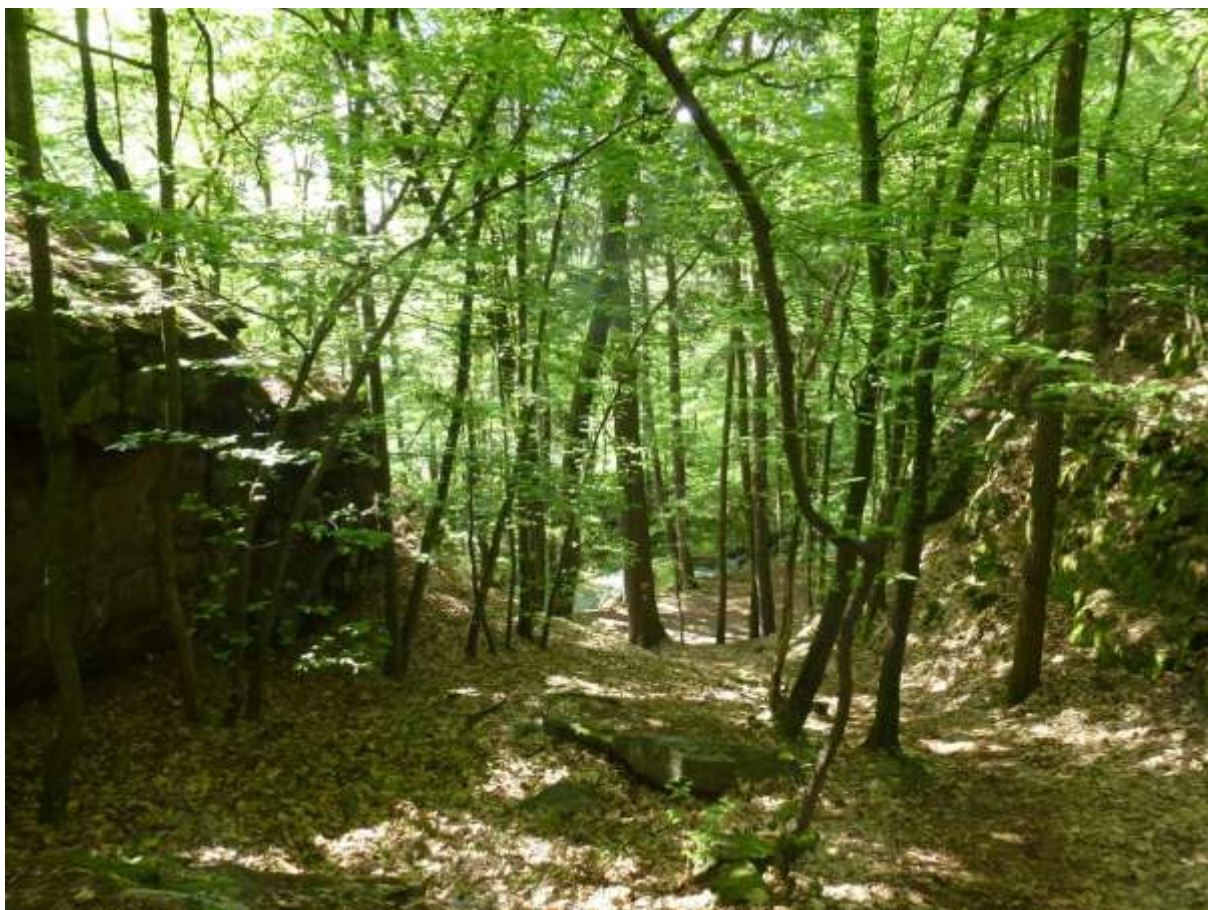
Ptačkův způsob obléhání i zkreslené informace o tuhé obraně posílané Zikmundovi tak učinily z Roháče hrdinu a zároveň se zapomnělo na další kališnické pány, kteří taktéž proti Zikmundovi stále bojovali. K Roháčově glorifikaci pak přispěl i samotný způsob, jakým jej nechal Zikmund potrestat. František Palacký nás v Dějinách národu českého informuje: **„Praví se, že když dne 8. září Roháč v okovech císaři představen byl, volal nahlas, aby mu vyloupili oči, by nemusel se dívat na ohavného sobě panovníka; načež vedli jej a druhy jeho na staroměstskou radnici a zmučili tam nemilosrdně tak, až z něho střeva prý vyplynuly. Nazejtří v pondělí dne 9. září spatřila Praha popravu do té doby nevidanou: udatný vůdce táborský, někdy pán korouhevný a páně Ptačkův strýc, kázaním císařovým veden jest se všemi 52 spoluvězni svými k šibenici a oběšen uprostřed nich nejvýše o řetěz zlatý, v panské opravě se zlatým pásem, jako pro čestné označení. Avšak takovéto nakládání s muži někdy v národu váženými, kteří válku byli vedli pro své přesvědčení, a nikoli pro loupež, chybovalo dokonce s cílem svým.“** Staré letopisy pak jen dodávají: „Lidé ho dlouhou dobu velmi oplakávali; pamětníci říkali, že lidé hořekovali vždycky, kdykoli na to přišla řeč.“

Roháčova porážka však byla císařovým posledním vítězstvím, neboť již 9. prosince umírá ve Znojmě.

I přes tyto skutečnosti má Jan Roháč právo být nazýván hrdinou, neboť zahynul z důvodů politických a nikoli kvůli vlastní hlouposti.

Pod hradem je na jedné ze skal umístěný reliéf Jana Roháče z Dubé.

Další cesta pokračuje lesem, hlubokým a skalnatým údolím s romanticky meandrující říčkou Vrchlicí, kterou několikrát překročíme.

Jdeme stále po červené turistické značce. Lesem různě stoupáme a klesáme, pak spadneme do hlubokého údolí potoka Švadlenky a příkrou stezkou vyšplháme až k zámku Roztěž.

Zámek s kaplí Nanebevstoupení Panny Marie nechal na místě dřívější tvrze vystavět hrabě Jan Špork ve 2. polovině 17. století. Vznikl tady patrový lovecký zámek. V první půli 19. století byl přestavěn empírově.

Nyní patří zámek Terry Gouovi, zakladateli a šéfovi tchajwanské počítačové společnosti Foxconn, která u nás vlastní továrny u Pardubic a Kutné Hory. Gou zámček koupil pro svou ženu Serenu, začal ho renovovat a stavět i golfové hřiště, jeho žena ale v roce 2005 zemřela. Nicméně celý projekt dovedla právě Maureen Changová do finále.

Do historie zámku se výrazně zapsala poválečná léta, kdy zde bylo rekreační středisko svazu novinářů. V 90. letech se tu točil seriál Život na zámku. Když Gou objekt koupil, byl v dosti zuboženém stavu.

Kdybychom měli tu možnost projít se zámkem, tak bychom uviděli nově vytvořenou historii. Jsou tu dobově řešené pokoje pro ubytování, zámecká kaple, knihovna, kuřácký salón, jídelna a především nádherná centrální hala se schodištěm, kterou obklopují antické sloupy.

Ve vitrínách je sklo se znaky zámku. Nábytek sice není původní (kde ten asi skončil...), ale je nahrazen věrnými replikami evokujícími empír.

Před vraty stojí mohutná chráněná lípa.

Pod zámkem vede do obce Roztěž tato nádherná alej. Nyní míříme do části obce Roztěž – Lázně. Procházíme kolem obrovské golfové plochy.

Hřiště je součástí soukromého golfového klubu, takže normální smrtelník nemá šanci si na místní výjimečné osmnáctce zahrát. Škoda. Hřiště je rozložené na loukách obklopenými lesy. Samotné hřiště, na němž se hraje turnaj European Senior PGA Tour je určeno skvělým golfovým mistrům z let minulých. Hřiště vás nadchne tím, v jak skvělé je kondici a jak perfektně je vždy připravené. 18-ti jamkové golfové hřiště je obecně považováno za nejlepší hřiště v České republice- bohužel pouze na pozvání.

Pomalu docházíme do Lázní. Doufaly jsme, že se zde najíme, ale – bohužel – restaurace, která stojí na místě původních lázní, je zavřená.

Kousíček nad restaurací stojí **kaplička Panny Marie**. V 17. století zde stál strom, na kterém byl zavěšen obraz Panny Marie - jak to bylo dříve obvyklé na rozcestích v lesích. Poblíž stromu rostla mohutná olše, pod kterou vyvěral pramínek zdravé železité vody a vléval se do malé studánky. V 18. století si zde - podle pověsti - slepý mládenec omyl její vodou oči a najednou se mu prý v koruně olšového keře zjevila Panna Maria s Ježíškem v přepodivné

jasnosti, lesku a líbeznosti.

Vedle kapličky s pramenem stojí původní hřčovna, kterou pravděpodobně nechali vybudovat

Šporkové. Pod touto hájovnou naproti kapličce stávala prostinká dřevěná krčma, která poskytovala občerstvení hladovým a žíznivým poutníkům. Po nějakém čase se přistavěly dřevěné lázně s železitou vodou. Ve svátek a v neděli zde hrávala venkovská kapela z Malešova. Roku 1825 byly dřevěné lázně zbourány a postaveny nové z kamene a cihel. Lázně měly osm pokojíků a osm koupelen se železitou vodou a poměrně velký sál. Voda sem byla vedena ze studny dřevěným potrubím. Bývalo tu hlučno, neboť se sem sjíždělo z blízka i z dále dost hostů, aby se osvěžili lázněmi a okolní přírodou.

Oblibu tohoto místa dosvědčuje slavný kutnohorský rodák Josef Kajetán Tyl, který napsal dojemné „Pomněnky z Roztěže“. Později zde čerpal látku ke svému románu „Zlato v ohni“ spisovatel a redaktor Osvěty Václav Vlček, který zde pobýval na letním bytě. Také Jaroslav Vrchlický tu rád pobýval. Vzpomenul ve svých spisech i šprýmovného hostinského Františka Procházku, který měl na všech lázeňských sklenicích napsáno „Ukradeno v Roztěži“. Dnes je zde již jen hospoda otevřená pouze v letním období a o víkendech.

No víkend je, ale hospoda je zavřená – tak nevím, co je pravda. Stále hladové, a co víc i žíznivé – jediné pivečko jsme již vypily před zámkem na lavičce – se vracíme a odbočujeme vlevo směr Malešov. Po obou stranách silnice se rozkládají obrovitánské plochy krásně upravených golfových hřišť. Do Malešova nás vede silnicí stále červená TZ.

Po chvíli se nám po levé straně objevuje velký záhyb vodní plochy přehrady Vrchlice. Přehrada vznikla na Horním královském rybníku v letech 1966-70 a z technického hlediska představuje český unikát. V úzké skalnaté soutěsce zvané Dračí skála byla zvolena stavba betonové klenbové hráze, která je zatím jediná tohoto typu na našem území. Má délku 168 m, výšku 40 m a zadržuje necelých 9,8 miliónů kubíků vody. Přehrada slouží jako zdroj pitné vody pro Kutnohorsko a její břehy nejsou přístupné. I turistická značka se přehradě vyhýbá. Neznačenou cestou je prý ale možné podle mapy snadno dojít k hrázi, která skutečně stojí za vidění.

Nejlépe se k hrázi dostanete shora z návrší Písečný vrch (356 m) neznačenou cestou vpravo od značené turistické trasy. Tak to si musíme nechat na jindy!

Nad hladinou vodního díla Vrchlice leží vesnice Malešov, jejíž dominantu tvoří starobylá středověká tvrz zrcadlící se v hladině přehrady. Tvrz se postupně opravuje a připravuje se na částečné zpřístupnění.

Více než tvrz však proslavil Malešov geniální vojevůdce Žižka. 7. června roku 1424 – tehdy už slepý na obě oči – se opevnil na návrší Dubina (335 m) a na útočící pěchotu pustil s kopce dolů vozy naložené kamením. Zmatené útočníky pak rozprášil střelbou a útokem lehké jízdy. Radikální husité porazili méně radikální husity a na místě zůstalo ležet 1400 mrtvých Čechů.

Bitva u Malešova – ztvárněná i filmově – zajistila Žižkovým vojskům následné ovládnutí

bohaté Kutné Hory

My se na náměstíčku úplně nejdříve ohlížíme po nějaké hospodě. Jediná otevřená je tato. A vůbec nic, ale opravdu VŮBEC NIC k jídlu zde nemají. Takže, co se dá dělat - pivo bude náš tekutý chléb. A pro jistotu si dáváme hned dačickou 11° ! Navíc hospoda je celá začouzená, přesto, že nás paní hostinská usadila do jakési nekuřácké části.

No, co se dá dělat – dneska holt budeme o hladu. Vypijeme pívko a dáme se na cestu zpět. Ještě se jdeme podívat kousek nad restaurací. Stojí zde tato hezká barokní stavba.

Na Komenského náměstí stojí i barokní kostel sv. Václava – také zavřený!

A také hned u kostela najdeme sousoší sv. Antonína, sv. Floriána a sv. Jana Nepomuckého – tři barokní pískovcové plastiky pochází z roku 1760. Stojí na společném podstavci, na kterém je znak hrabat z Oštejna.

Pod kostelem leží zdejší největší památka - starobylá tvrz.

Malešov

Tvrz

12

Malešov je historická obec v okrese Blatná. V roce 1359, vzpomíná takto text. Jeho jménem byla nejspíše obytná osídlená vsi zakotvená patrně dřevěným podlažením v valbovém nebo staršího státního. Na počátku 15. a v průběhu 16. století došlo k její přeměně. Na její straně byla přibudována ohradní stěna, severně od věže byla postavena nová věžová (patrně starší) budova. V jejím přilehlí se nacházely kostelní a klášterní, obytné místnosti byly umístěny v první patře. V průběhu třicetileté války vsi zanikla. Za panování Šporků (2. polovina 17. století) došlo k úplné obnově, která byl plánována na opětné osídlení malešovského panství. Jihovýchodní část přilehlá byla zaklenuta a přeměněna na obývací a společenské prostory. Nad příkopem byla postavena nová obývací budova, která sloužila jako brána k areálu ústřednímu. V následující etapě budování se nacházel bývalý dvůr a z něj se stala opět opatrně obdávající středová zakončení barokní kaple. Do dvacátých let se také nacházel příbytek na severní straně věže, který byl po polovině 19. století nahrazen dvoutakrovou uliční budovou. V průběhu 2. poloviny 19. století vsi zanikla, opouštěna byla i obývací budova a 16. století, která v níž byla nová stavba. Z vsi tak zůstala zachována pouze stěna, která i nadále sloužila jako opěra.

Malešov malešovská tvrť
První písemná zmínka o Malešově pochází z roku 1305, kdy je uváděn jako sídlo Těšínska a Malešova. Místní význam majitelé 14. století patrně sdělovali klášteru a nedl. Richardovi (od 1364). Na počátku 15. století vlastnil vsi Martin Klášter z Těšínska, který byl zastoupen Václavem IV. Po skončení husitských válek se vlastnictví stalo silnějším. Václav Ondřej Klášter z Rámcova, který roku 1440 vsi převzal na Beně. Malešovského z Hradce. Jeho syn Jan stál na straně Karla IV. Kořim. Nacházel prodal majitel vsi Jan Václavský z Hradce, který byl roku 1500 postaven na podlaží a budova. Po polovině 17. století přišla vsi a panství Malešov do rukou rodu Šporků, od nichž je vlastněn F. A. Hradec, který po výhled Malešov. Vznikající majitel Malešova byl Osvětlou pod 1710 a Daliměřem pod 1809. Vznikající majitel vsi nakonec v sídlo vsi postavil. Od roku 2002 postavena i rekonstrukce vsi a v současnosti i v současnosti postavena. V průběhu vsi se zde koná rekonstrukce vsi, kterou stěží je obývací opěra.

Obývací tvrť roku 1425
Na počátku roku 1425 byla malešovská tvrť obývací. Právě pod vlivem bojovníků Janů Hradec a Václava. Dne 15. listopadu, po obléhání obývací, se postavena tvrť stala. V obývací vsi stěží je obývací opěra. V průběhu vsi se zde koná rekonstrukce vsi, kterou stěží je obývací opěra.

Zámek, městská brána

Trochu se vracíme na silnici, kudy jsme přišly od Lázní. A po chvílce odbočujeme vlevo, napojujeme se opět na naučnou stezku. Brzy jsme u panelu, který nám vypráví o místní židovské komunitě a upozorňuje na židovský hřbitov za zdí. Bohužel – vrata na hřbitov jsou zavřená!

Židovský hřbitov byl založený pro potřeby zdejší náboženské obce v průběhu 18. století. Na ploše 3540 m² tady najdete zhruba 210 barokních a klasicistních náhrobků, většinou velmi dobře zachovaných.

Ještě ke všemu se nám hrozně kazí počasí. Dostáváme docela slušnou sprchu smíšenou se sněhovými krupkami. To je již během dnešního dne asi pátá! No zkrátka aprílové počasí.

Za Malešovem se dostáváme na chvíli opět na silnici. Po ní jdeme asi čtvrt hodinu a pak nás stezka vede do malé obce Polánka, kde je zastavení číslo 14. Osadu Polánka založil podle pověsti Zdislav z Malešova. Název je odvozen od toho, že čtyři původní osadníci dostali od vrchnosti každý po lánu pole. Roku 1339 byl Malešov spolu s Polánkou prodán sedleckému klášteru, ten ale pro finanční problémy krátce nato prodal panství bohaté rodině kutnohorských měšťanů Ruthardů.

Sestupujeme opět do údolí, kterým protéká Vrchlice. Zase nás dohání sněhová přeháňka. Ale to již finišujeme do dnešního cíle – obce Chlístovice. Vracím se kolem kostela sv. Ondřeje. V lesíku je informační tabule číslo 15, která je na bývalém prakovišti, tedy místě, odkud byly na hrad při jeho obléhání metány kamenné koule z dřevěného praku. Místo je

opevněno dodnes patrným valem a stojí tu i maketa středověkého praku.

Auto je na svém místě, a dnes do něj docela rády usedáme. Trasa byla docela dlouhá a navíc jsme stále hladové. Ale teď již to vydržíme s jídlem až domů. Krásný a naučný výlet. Celou cestu vzpomínáme, že jsme část této trasy již šly před několika lety – s naší kamarádkou Hankou – Hani, myslíme na tebe.

